

Drage sestre!

Na svetkovinu Isusa Krista Kralja svega stvorenja, 24. studenoga 2013. tj. za četrnaest dana, završit će „Godinu vjere“, koja je započela 11. Listopada 2012., na pedesetu obljetnicu otvaranja Drugoga vatikanskog koncila. Sjetimo se, proglasio ju je papa Benedikt XVI Apostolskim pismom „**Porta fidei**“ 11. listopada 2011. godine. To Apostolsko pismo, 'Vrata vjere', mi smo u 'Godini vjere' razmatrali.

U ovoj „Godini vjere“ odrekao se papinske službe Benedikt XVI, a za njegova nasljednika izabran je papa Franjo koji je svega četiri mjeseca od izbora objavio svoju prvu encikliku pod nazivom „Lumen fidei – Svjetlo vjere“. Najavio ju je sam Papa 13. lipnja pred članovima Tajništva Biskupske sinode. Tu encikliku „Svjetlo vjere“, nastalu u Godini vjere, počeo je pisati papa Benedikt XVI tijekom posljednjih mjeseci svog pontifikata. Enciklika je već bila skoro dovršena. To je trebala biti treća i posljednja u nizu enciklika posvećena trima bogoslovnim krepostima. Prvu, „Deus caritas est“ napisanu 2005. godine, je posvetio ljubavi a drugu, „Spe salvi“ napisanu 2007. godine, nadi. Ovu treću posvećenu bogoslovnoj kreposti vjere papa Ratzinger je predao svom nasljedniku Franji, koji je taj posao nastavio i dotjerao, ograničivši se na pisanje uvoda u kojem objašnjava nastanak i svrhu enciklike. Ova enciklika „Svjetlo vjere“ je posebna po tome što su ju sastavili dvojica papa i time svjedoči o kontinuitetu papinskog naučavanja. Budući da je enciklika papino pismo upućeno cijeloj Crkvi, a samo je jedan papa, kao autor potpisuje se samo Papa Franjo. Njena tema nije mogla biti aktualnija: zamišljena je kao jedan od glavnih papinskih dokumenata za Godinu vjere i govori o vjeri. Enciklika ja potpisana na svetkovinu sv. Petra i Pavla, 29. lipnja 2013. godine a predstavljena 5. srpnja 2013. godine. Upućena je biskupima, svećenicima, đakonima, redovnicama i redovnicima i svim vjernicima laicima. Cilj joj je pomoći u oporavku vlastite vjere, sposobne rasvijetliti cijelu ljudsku egzistenciju. Podijeljena je u četiri poglavlja:

- Prvo poglavlje: POVJEROVALI SMO LJUBAVI (usp. 1Iv 4,16).
- Drugo poglavlje: AKO NE BUDETE VJEROVALI, NEĆETE RAZUMJETI (usp. Iz 7,9).
- Treće poglavlje: PRENOSIM VAM ONO ŠTO SAM PRIMIO (usp. 1Kor 15,3).
- Četvrto poglavlje: BOG IM PRIPRAVI GRAD (usp. Heb 11,16). To poglavlje završava odlomkom pod naslovom: BLAŽENA TI ŠTO POVJEROVA (Lk 1,45).

Drage sestre, u uvodu enciklike „Svjetlo vjere“ Sveti Otac povezuje svjetlo vjere s darom što ga je donio Isus. On navodi:

1. „SVJETLO VJERE – tim se izrazom služila crkvena predaja da opiše veliki dar što ga je donio Isus, koji se, u Ivanovu evanđelju, ovako predstavlja: „Ja – Svjetlost – dođoh nas svijet da nijedan koji u mene vjeruje u tami ne ostane“ /Iv 12,46/. Tim Isusovim riječima iz Ivanova evanđelja započinje enciklika. Isus sam je svjetlo koje je došlo na svijet kako bi raspršio velike i brojne tmine svijeta. Isus nam time govori da on donosi svjetlo u tamu ljudi. Gdje je on, svijet

postaje svjetliji. Tko se odvaži sprijateljiti s njim, neće tapkati u mraku, neće biti bez orijentacije, njegov će život biti svjetliji i sretniji. Sveti Otac napominje da se i Sveti Pavao služi istim izrazima: „**Ta Bog koji reče: *Neka iz tame svjetlost zasine!*, on zasvijetli u srcima našim**“ /2Kor 4,6/. Sada Sveti Otac navodi kako je „**u poganskom svijetu, koji je žudio za svjetlom, bio raširen Sunčev kult, *Soli invictus***“. Car Aurelije godine 274. uvodi praznik Sol invictus – nepobjedivo Sunce. Sveti Otac nastavlja: „**Sunce se zazivalo u osvit dana. Premda se sunce rađalo svakoga dana, znalo se dobro da ono nije moglo protegnuti svoje svjetlo na cijeli ljudski život. Sunce, naime, ne prosvjetljuje svu stvarnost, njegove se zrake ne mogu probiti do smrtne sjene, tamo gdje se ljudsko oko zatvara njegovu svjetlu. 'Nitko nikada nije bio spreman umrijeti', kaže sveti Justin mučenik, 'za svoju vjeru u sunce'. Svjesni velikog dobra koji im je vjera otvarala, kršćani su Krista nazivali pravim suncem, 'čije zrake daju život'. Marti, koja oplakuje smrt brata Lazara, Isus kaže: 'Nisam li ti rekao: budeš li vjerovala, vidjet ćeš slavu Božju?' /Iv 11,40/. Tko vjeruje, vidi: vidi zbog svjetla koje osvjetljuje cijeli put, jer nam ono dolazi od Krista uskrsloga, zvijezde jutarnje koja ne pozna zalaza**“.

Da, drage sestre, **tko vjeruje, vidi**. Vjera znači jedno novo gledanje. Tko vjeruje, vidi dublje, vidi ono pravo. Vidi u dubinu. Gleda stvarnost onakvu kakva jest. Tko vjeruje, nije nikad sam. Vidi unutarnje svjetlo koje je Bog u svakoga položio. Rasvijetljen je vjerom. Isusove riječi i Isusovo ponašanje zrače svjetlo. Isus svojim riječima donosi svjetlo u tamu naših misli i osjećaja. Odjednom nam sve postaje jasno. Mi vidimo temelj stvari. Prepoznamo istinu svega što jest, i prepoznamo svoju vlastitu istinu. Ali, nažalost, za neke je to:

Varljivo svjetlo

2. Zato u drugom broju uvoda u encikliku Sveti Otac navodi primjer kritike svjetla vjere od strane mnogih naših suvremenika kao iluzije i varke, a neki ju čak uspoređuju s tamom ili sljepoćom za pravu stvarnost i istinu. Sveti Otac piše: „**U današnje vrijeme misli se kako je takvo svjetlo moglo biti dovoljno za društva u starini, ali da je beskorisno za nova vremena, za čovječanstvo koje je postalo 'punoljetno', koje je ponosno na svoju racionalnost i željno na nov način istraživati budućnost. U tom smislu vjera se počela doživljavati kao neko varljivo svjetlo, koje sprečava čovjeka da se smiono upusti u stjecanje novih znanja i spoznaja. Mladi je Nietzsche pozvao sestru Elizabetu da riskira i odvaži se na 'nove putove...', sa svom nesigurnošću samostalnog napredovanja'. I dodao je: 'Ovo je točka na kojoj se ljudski putovi razdvajaju: ako želiš postići mir duše i sreću, tada vjeruj, ali ako želiš biti učenik istine, tada se upusti u traženje'. Vjerovanje se, po njegovu mišljenju, opire traženju. Polazeći od toga, Nietzsche će razviti svoju kritiku kršćanstva spočitavajući mu da je umanjilo važnost ljudskog života oduzimajući mu novost i pustolovni duh. Vjera bi, dakle, bila kao neka iluzija svjetla koja nas sprečava da kao slobodni ljudi kročimo prema sutrašnjici**“.

3. Tako se dogodilo, veli Sveti Otac u trećem broju, da se „**vjera povezala s tamom**“. Neki su pak „**vjeru htjeli sačuvati stvarajući za nju prostor... gdje razum nije mogao doprijeti svojim svjetlom, tamo gdje čovjek više nije mogao imati sigurnosti**“, te je ona bivala shvaćena

kao „skok u prazno koji činimo zbog pomanjkanja svjetla, vođeni slijepim osjećajem; ili, pak, kao neko subjektivno svjetlo, koje može unijeti toplinu u srce, donijeti osobnu utjehu, ali koje se ne može nuditi drugima kao objektivno i zajedničko svjetlo koje može obasjati put“.

I što se dogodilo? „Postupno se, međutim, uvidjelo da svjetlo autonomnog razuma ne uspijeva dovoljno osvijetliti budućnost; na kraju ona ostaje obavijena tamom i ostavlja čovjeka u strahu od nepoznatog. I tako se čovjek odrekao traženja velikog svjetla, velike istine, da bi se zadovoljio malim svjetlima koje prosvjetljuju kratak trenutak, ali nisu sposobna otvoriti put. Kad nema svjetla, sve postaje mutno i nejasno, ne može se razlikovati dobro od zla, put koji vodi do cilja od puta na kojem se, bez pravog smjera, neprestano vrtimo u krug“.

Drage sestre, mi vjerujemo i iz iskustva znademo da je vjera milosno Božje dobro i dar za sve ljude, ona je opće dobro koje pomaže razlikovati dobro od zla, te izgrađivati društva dajući nadu. Dakle, vjera ne odvaja čovjeka od stvarnosti, nego mu pomaže shvatiti njezino najdublje značenje. Zato je važno pouzdati se i povjeriti se, ponizno i hrabro, milosrdnoj Božjoj ljubavi koja ispravlja izopačenosti naše povijesti. Zato Sveti Otac govori da je vjera:

Svjetlo koje treba ponovno otkriti

4. Sveti Otac u četvrtom broju piše: „**Prijeko je potrebno ponovno uvidjeti osobitu narav svjetla vjere, jer kad se njezin plamen ugasi, i sva ostala svjetla na koncu izgube na svojoj snazi. Svjetlo vjere posjeduje, naime, jedinstveno obilježje, jer je sposobno prosvijetliti cijeli ljudski život. Da bi neko svjetlo bilo tako jako, ne može proizlaziti iz nas samih, već mora dolaziti iz nekoga izvornijeg vrela, mora dolaziti, u konačnici, od Boga. Vjera se rađa u susretu s Bogom živim, koji nas poziva i otkriva nam svoju ljubav, ljubav koja nam prethodi i na koju se možemo osloniti jer u njoj nalazimo sigurnost i na njoj možemo graditi svoj život. Preobraženi tom ljubavlju, stječemo novi pogled, gledamo drugim očima, postajemo svjesni da je u njoj sadržano veliko obećanje punine i da se pred nama otvara pogled u budućnost. Vjera, koju primamo od Boga kao nadnaravni dar, javlja se kao svjetlo na putu, svjetlo koje nam predstavlja putokaz na našem životnom putu. S jedne strane, ono seže iz prošlosti, to je svjetlo ishodišnog spomena, spomena Isusova života, gdje se očitovala njegova potpuno pouzdana ljubav, kadra pobijediti smrt. Istodobno, međutim, budući da je Krist uskrsnuo i privlači nas sebi onkraj granica smrti, vjera je svjetlo koje dolazi iz budućnosti, koje pred nama otvara velike obzore i izvodi nas iz našega izoliranog „ja“ i vodi prema širini zajedništva. Shvaćamo, dakle, da vjera ne prebiva u tami, da je ona svjetlo koje prosvjetljuje naše tmine. Dante, u svojoj *Božanskoj komediji*, nakon što je ispovjedio vjeru pred svetim Petrom, opisuje je kao 'žar što leti / da poslije bukne kano oganj ljuti, / ko zvijezda s neba da u meni svijetli'. Upravo o tome svjetlu vjere želim govoriti, tako da može rasti i prosvijetliti sadašnjost, postati zvijezdom koja obasjava odredište našega puta, u dobu u kojem čovjek toliko silno treba svjetlo“.**

Drage sestre, ovdje sebe i vas upućujem na Proslav svetog Ivana: „U početku bijaše Riječ, i Riječ bijaše kod Boga – i Riječ bijaše Bog. Ona u početku bijaše kod Boga. Sve je po njoj postalo i ništa što je postalo nije bez nje postalo. U njoj bijaše Život i Život bijaše svjetlo ljudima. I Svjetlo svijetli u tami, i tama ga ne obuže.... Svjetlo istinito, koje rasvjetljuje svakoga čovjeka, dođe na ovaj svijet. Bijaše na svijetu, i svijet postade po njemu, i svijet ga ne upozna. K svojim dođe, ali ga njegovi ne primiše. A svima koji ga primiše dade vlast da postanu djeca Božja: ...“ /Iv 1,1-5. 9-12/.

5. U petom broju uvoda u encikliku Sveti Otac piše: „**Gospodin, prije svoje muke, umirivao je Petra: 'Ali ja sam molio za tebe da ne malakše tvoja vjera' /Lk 22,32/. Zatim je od njega zatražio da 'učvrsti svoju braću' u toj istoj vjeri. Svjestan zadaće povjerene Petrovu nasljedniku, Benedikt XVI je odlučio proglasiti ovu *Godinu vjere*, to vrijeme milosti koje nam pomaže osjetiti veliku radost vjere, ponovno oživjeti našu zadivljenost širinom obzora koje nam pruža vjera, da bismo je ispovijedali u njezinoj jedincatosti i cjelovitosti, vjerni Gospodinovu spomenu, potpomognuti njegovom prisutnošću i djelovanjem Duha Svetoga. Čvrsto uvjerenje koje daje vjera koja život čini velikim i daje mu puninu, vjera u čijem je središtu Krist i snaga njegove milosti, davala je nadahnuće prvim kršćanima u njihovu poslanju. U *Djelima svetaca* čitamo ovaj dijalog između rimskog prefekta Rustika i kršćanina Geraza: 'Gdje su ti roditelji?' pitao je sudac mučenika, a ovaj odgovara: 'Naš je pravi otac Krist, a naša majka vjera u njega'. Za te je kršćane vjera, kao susret s Bogom živim, koji se očitovao u Kristu, bila 'majka', jer im je pomagala doći na svjetlo, rađala je u njima božanski život, novo iskustvo, svijetli pogled na život, zbog čega su bili spremni dati javno svjedočanstvo sve do kraja“.**

6. U šestom broju uvoda u encikliku Sveti Otac se osvrnuo na trenutak u kojemu je nastala enciklika o vjeri. Riječ je o Godini vjere, proglašenoj o 50. Obljetnici otvorenja Drugoga vatikanskog koncila, za koji je Papa rekao da je bio „**koncil o vjeri, jer nas je pozvao da u središte svoga života ponovno stavimo primat Boga u Kristu. Crkva, naime, nikada ne uzima vjeru zdravo za gotovo, već zna da se taj Božji dar mora hraniti i jačati, tako da može Crkvu i dalje voditi na njezinu putu kroz povijest. Drugi vatikanski koncil omogućio je svjetlu vjere da prosvjetli ljudsko iskustvo iznutra, prateći suvremenog čovjeka na njegovu putu. Na taj se način pokazalo kako vjera obogaćuje ljudski život u svim njegovim dimenzijama“.**

7. U sedmom broju uvoda Sveti Otac piše: „**Ova promišljanja o vjeri – u kontinuitetu sa svim onim što je crkveno učiteljstvo izjavilo o toj bogoslovnoj kreposti – žele se nadovezati na ono što je Benedikt XVI pisao u svojim enciklikama o ljubavi i nadi. On je bio već gotovo dovršio prvi nacrt enciklike o vjeri. Na tome sam mu duboko zahvalan i, u Kristovu bratstvu, preuzimam njegov dragocjeni rad i dodajem nekoliko vlastitih doprinosa. Petrov nasljednik, jučer, danas i sutra, uvijek je, naime, pozvan 'učvršćivati braću' u onome neizmjernom blagu vjere koje Bog daje svakom čovjeku kao svjetlo na njegovu putu.**

U vjeri, Božjem daru, nadnaravnoj kreposti koju je on ulio, prepoznamo da nam je ponuđena velika Ljubav, da nam je upravljena dobra Riječ i da nas, prihvaćajući tu Riječ, koja je Isus Krist, utjelovljena Riječ, Duh Sveti preobražava, prosvjetljuje put prema budućnosti i daje da u nama rastu krila nade kako bismo mogli njime radosno kročiti. Vjera, nada i ljubav predstavljaju, u čudesnom spletu, dinamizam kršćanskog života prema punom zajedništvu s Bogom. Kakav je taj put koji vjera otvara pred nama? Odakle dolazi njezino snažno svjetlo koje omogućuje obasjati put uspjelog i plodovima bogatog života?“

Drage sestre, odgovor tražimo i tražit ćemo u nastavku enciklike „Svjetlo vjere“.

A sada, čujmo neka svjedočanstva o vjeri i pitanja svakome od nas:

- Čovjek bez vjere imao bi mudrost koja ga ne čini mudrim, snagu koja ga ne čini jakim, slobodu – koja ga ne čini slobodnim. (Georges Sand)
- Vjera nije znanje, ni slutnja, ni isprazno ufanje, ni pusta želja – vjera je blaženo povjerenje u jedno veliko, najveće i najmoćnije biće – u Boga. (Herder)
- Vjera je tako nešto uzvišeno, da oni, koji se ne trude da je bliže upoznaju, zaslužuju da iz nje budu isključeni. (Pascal)
- Ni u kojoj struci ne ćeš biti junak, ako prije svega nisi junak u vjeri. (Jacobi)
- Četiri je godine, da sam ostavio filozofsku tamu i vratio se vjerskim istinama, k jedinome Bogu. Ja umirem vjerujući u Stvoritelja svijeta, čiju milost ponizno molim. (Heine)
- Ja ne znam više za tihu radost srca, otkad duša moja u bezvjerju grca. (Lenan)
- Velika je pomoć za mene bila to, što se u meni od djetinjstva čvrsto ukorijenila nepokolebljiva vjera u svemogućnost i dobrotu Božju. Vjera i znanost se ne isključuju, kako neki u naše vrijeme misle ili se boje; one se uzajamno dopunjuju. (Max Planck)

Draga sestro, čemu se Ti nadaš od vjere? Je li Tvoja vjera ugrožena sumnjama? Bojiš li se sumnje? Nadvladavaš li sumnje vjerom? Vjeruješ li da je nevidljivo isto tako stvarno kao i nevidljivo? Vjeruješ li da si u dobroj Božjoj ruci i da možeš čvrsto stajati u Bogu usred svih oluja života? Nije li Bog čuvar Tvoga života?

Hvala vam na pozornosti i strpljivoj ljubavi!